

Länsstyrelsen
Västernorrland

Guide för bekämpning av invasiva växtarter

Vad är problemet?

Invasiva främmande arter är växter eller djur som med människans hjälp flyttats från sin ursprungliga miljö till en ny plats. Där har de spridit sig och orsakar allvarlig skada på ekosystem och människors hälsa. Invasiva arter kan också leda till stora ekonomiska konsekvenser för enskilda markägare och samhället. Spridningen är ett av de största hoten mot biologisk mångfald och antalet invasiva främmande arter ökar i Sverige.

Det är ett komplext miljöproblem och för att få bukt med det måste myndigheter och privatpersoner hjälpas åt och samarbeta. Bäst stoppar vi de invasiva arterna genom att arbeta förebyggande så att de inte kommer till Sverige eller sprids inom landet. De som ändå kommer hit måste snabbt upptäckas och bekämpas.

Den här broschyren riktar sig till dig som äger mark eller har trädgård. Här har vi samlat några av de invasiva främmande växtarterna som finns i Västernorrland samt vad du kan göra för att bekämpa dem.

Checklista

De lättaste sätten att förebygga och bekämpa invasiva arter:

- Köp och plantera inte okända växtarter, speciellt inte om de är från utlandet.
- Upptäcker du en invasiv art, ta bort den direkt. Men undersök nogga hur du ska göra innan du börjar.
- Kompostera inte invasiva växtarter. Lämna in dem för förbränning på en återvinningscentral.
- Lägg aldrig invasiva främmande växtarter i facket för trädgårdsavfall. Hör med återvinningscentralen om de tar emot växtmaterial som ska brännas.
- Var uppmärksam och frågvis när du köper jord och fröblandningar så att de inte innehåller invasiva främmande arter.
- Om du anlitar entreprenörer, se till att de har kunskap om invasiva arter så de inte sprider dem när det gör sitt arbete.
- På Naturvårdsverkets hemsida finns mer information om invasiva främmande arter.

Blomsterlupin

Blomsterlupin är en flerårig ört som blommar juni–juli. Den blir mellan 50 och 120 centimeter hög och sprids via frön. Varje växt kan producera flera hundra frön som sprids längre sträckor med bland annat vattendrag och mänsklig aktivitet.

Blomsterlupin har en stor påverkan på miljön eftersom den konkurrerar ut andra växter där den slår rot. Det påverkar den biologiska mångfalden och drar till sig pollinerare som hellre besöker den än andra växter vilket påverkar artrikedomen.

Vad kan jag göra?

- Ta bort växten innan den släpper sina fröer.
- Vid mindre bestånd kan du ta bort hela växten genom att dra eller gräva upp den.
- Bekämpa samma område tills inga nya plantor kommer upp.
- Var försiktig vid hantering av växten och flytta inte på jord som kan innehålla frön.
- Ta hand om växtdelarna på ett säkert sätt. Lägg dem i platsäckar som försluts. Lämna dem till förbränning på återvinningscentral.

Rapportera fynd av invasiva främmande arter:
www.invasivaarter.nu

Illustratör: Jakob Robertsson/Typoform

Jätteloka

Jättelokan har en stor och livskraftig rot som kan överleva flera år i marken. Den blommar juli–september och varje individ kan producera mellan 1 500 och 100 000 frön per säsong. De flesta fröna gror eller dör inom de första två åren, men de kan överleva så länge som upp till sju år i marken innan de gror.

Växten innehåller giftig växtsaft som i kombination med solljus kan orsaka kraftiga skador på huden. Därför är det viktigt att skydda ögon och hud vid bekämpningen.

Vad kan jag göra?

- Ta bort alla blom- och fröställningar så att växten inte sätter nya frön. Frön kan fortfarande spridas trots att växten är avhuggen.
- Vid mindre bestånd kan du ta bort hela växten genom att dra eller gräva upp den.
- Bekämpa samma område tills inga nya plantor kommer upp.
- Var försiktig vid hantering av växten och flytta inte på jord som kan innehålla frön.
- Ta hand om växtdelarna på ett säkert sätt. Lägg dem i plastsäckar som försluts. Lämna dem till förbränning på återvinningscentral.

Rapportera fynd av invasiva främmande arter:
www.invasivaarter.nu

Illustratör: Jakob Robertsson/Typoform

Jättebalsamin

Jättebalsamin är en ettårig ört som kan bli mer än två meter hög. Den blommar juni–augusti med stora rosa eller vita blommor. Dess frukter spricker upp när de mognat och slungar ut fröna. De kan flyga flera meter från moderväxten, vilket är en av anledningarna till artens höga spridning.

Jättebalsaminen konkurrerar ut inhemsk vegetation vilket leder till minskad artrikedom bland både växter och pollinatörer. Den orsakar troligen också ökad erosion på grund av att den lämnar marken blottad under vintern.

Vad kan jag göra?

- Ta bort växten innan den sätter frö. Mindre bestånd är lätta att dra upp på våren.
- Bekämpa området flera gånger under samma säsong för att hindra återväxt. Upprepa tills inga nya plantor kommer upp.
- Var försiktig vid hantering av växten och flytta inte på jord som kan innehålla frön.
- Ta hand om växtdelarna på ett säkert sätt. Lägg dem i platsäckar som försluts. Lämna dem till förbränning på återvinningscentral.

Rapportera fynd av invasiva främmande arter:
www.invasivaarter.nu

Illustratör: Jakob Robertsson/Typoform

Kanadensiskt gullris

Kanadensiskt gullris är en flerårig ört som kan bli upp till två meter hög. Den blommar september–oktober och varje planta kan producera flera tusen frön per år som sprids med vinden. Växten kan leva på olika sorters marker och klarar av olika mängder näring och fukt. Det gör att den sprider sig både snabbt och lätt.

Gullriset konkurrerar ut inhemsk vegetation och orsakar minskad artrikedom bland växter och pollinatörer. Den har också negativ påverkan på mykorrhizasvampar. De kan försämra kvaliteten på betesmarker och foder och eventuellt orsaka förgiftning hos djur vid stort intag.

Vad kan jag göra?

- Ta bort växten innan den släpper sina fröer.
- Vid mindre bestånd kan du ta bort hela växten genom att dra eller gräva upp den.
- Bekämpa samma område tills inga nya plantor kommer upp.
- Var försiktig vid hantering av växten och flytta inte på jord som kan innehålla frön.
- Ta hand om växtdelarna på ett säkert sätt. Lägg dem i platsäckar som försluts. Lämna dem till förbränning på återvinningscentral.

Rapportera fynd av invasiva främmande arter:
www.invasivaarter.nu

Illustratör: Jakob Robertsson/Typoform

Vresros

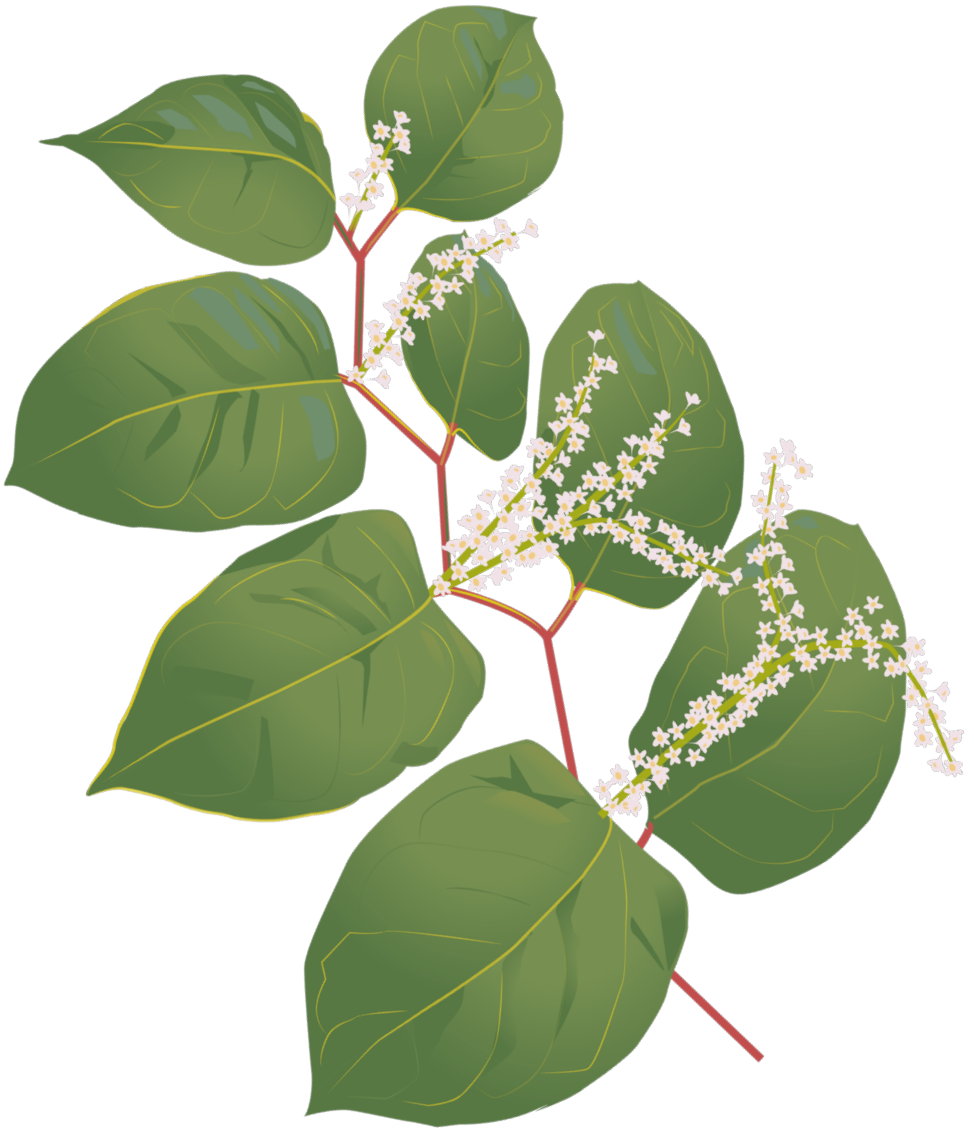
Vresrosen är en flerårig buske som blir 1 till 2 meter hög. Den blommar juni–september med väldoftande, rosa till mörkrosa blommor. Den sprider sig genom underjordiska utlöpare och bildar kompakta mattor eller ogenomträngliga buskage. Även nyponen bidrar till spridningen med hjälp av fåglar och vattendrag. Växten tränger ut den inhemska växtligheten genom att den skuggar ut övrig vegetation.

Vad kan jag göra?

- Plantera inte vresros i din trädgård.
- Om du har fått in Vresros i trädgården eller på din mark, gräv upp den med rötterna innan den släpper sina fröer.
- Bekämpa samma område tills inga nya plantor kommer upp.
- Var försiktig vid hantering av växten och flytta inte på jord som kan innehålla frön.
- Ta hand om växtdelarna på ett säkert sätt. Lägg dem i platsäckar som försluts. Lämna dem till förbränning på återvinningscentral.

Rapportera fynd av invasiva främmande arter:
www.invasivaarter.nu

Parkslide

Parkslide är en flerårig, snabbväxande ört som är mycket svår att bekämpa. Den sprider sig via jordstammar och rotsystemet utsöndrar ett ämne som är giftigt för andra växter. Därför tränger den ut inhemska växtarter och tar snabbt över stora områden. Spridningen förändrar hela ekosystem och har stor påverkan på den biologiska mångfalden. Den begränsar också möjligheten till markanvändning.

Det saknas i dagsläget en bra metod som med säkerhet får bort växten permanent. Felaktig hantering eller bekämpning riskerar att leda till ökad spridning. Det bästa är att anlita ett företag som har kompetensen att bekämpa invasiva främmande arter.

Vad kan jag göra?

- Plantera inte parkslide i din trädgård!
- Kompostera inte växten eftersom även små delar kan slå rot och ge upphov till nya plantor.
- Lägg delarna i plastsäckar, förslut och lämna in till förbränning på återvinningscentral.
- Lägg aldrig parkslide i facket för trädgårdsavfall på en återvinningscentral!
- Flytta inte jordmassor där parkslide finns eller har funnits.

Rapportera fynd av invasiva främmande arter:
www.invasivaarter.nu

Länsstyrelsen
Västernorrland

www.lansstyrelsen.se/vasternorrland
invasivaarter.vasternorrland@lansstyrelsen.se